

ЕВРОПЕЙСКА
КОМИСИЯ

Брюксел, 20.3.2020 г.
COM(2020) 123 final

СЪОБЩЕНИЕ НА КОМИСИЯТА ДО СЪВЕТА

**относно активирането на общата клауза за дерогация, предвидена в Пакта за
стабилност и растеж**

Пандемията от COVID-19 предизвика огромно икономическо сътресение, което вече има значително отрицателно отражение върху икономиката на ЕС. Какви ще бъдат последиците за растежа на реалния БВП, ще зависи от продължителността както на самата пандемия, така и на мерките, които националните органи вземат за забавянето на разпространението ѝ, за запазването на производствения си капацитет и за подпомагането на съвкупното търсене. В съобщението си от 13 март 2020 г. относно координирания икономически отговор на взрива от COVID-19, основан на анализ на сценарии, Комисията представи икономически сценарий, според който реалният БВП може да се свие с 1 % в ЕС през 2020 г. В него се посочва също така, че не могат да бъдат изключени и по-неблагоприятни сценарии, свързани с по-дълбоко въздействие на пандемията. Настъпилите оттогава събития показват, че неблагоприятните сценарии вече са все по-вероятни. Ако предположим, че здравната криза продължи до началото на юни или до по-късно, спадът на икономическата дейност през 2020 г. би могъл да бъде сравнен със свиването, отчетено през 2009 г., която беше най-тежката година от периода на икономическата и финансовата криза.

Държавите членки вече приеха бюджетни мерки или са в процес на приемането на такива. Освен това се вземат допълнителни мерки за увеличаване на капацитета на здравните системи и за подпомагане на най-засегнатите граждани и отрасли. Приемат се и мерки в подкрепа на ликвидността и други гаранции, въпреки че те не влияят пряко върху салдото по консолидирания държавен бюджет.

Комисията следи отблизо тези мерки, които заедно със спада на икономическата дейност ще доведат до значително по-големи бюджетни дефицити. Комисията и Съветът вече поясниха, че по отношение на мерките, свързани с взрива от COVID-19, ще се използва пълният потенциал за гъвкавост на Пакта за стабилност и растеж. Тъй като кризата е събитие извън контрола на правителствата, но със сериозни последици за публичните финанси, ще бъде приложена съдържашата се в Пакта разпоредба за необичайно събитие. Това означава, че ефектът от горепосочените мерки върху бюджета няма да бъде взет под внимание, когато Комисията оценява спазването на Пакта за стабилност и растеж. Оценката, включително тази на допустимите суми, ще бъде направена въз основа на наблюдаваните данни, предоставени от държавите членки.

Въпреки това мащабът на фискалното усилие, необходимо за защитата на европейските граждани и предприятия от последиците от сегашната криза и за подпомагането на икономиката вследствие на пандемията, изисква използването на по-широкообхватна гъвкавост в контекста на Пакта за стабилност и растеж.

ЕС трябва да продължи да отвърща бързо, убедително и координирано на тази бързоразвиваща се криза. На видео конференцията с членовете на Европейския съвет на 17 март 2020 г. председателят на Комисията обяви незабавното активиране на т. нар. обща клауза за дерогация. Клаузата беше въведена през 2011 г. с пакета от шест законодателни акта за реформа на Пакта за стабилност и растеж, в които беше отчетен опитът от икономическата и финансова криза. Тогава беше изтъкната нуждата от

специални разпоредби във фискалните правила на ЕС, за да се даде възможност за координирано и безпроблемно отклоняване от обичайните изисквания за всички държави членки в случай на обща криза, предизвикана от сериозен икономически спад в еврозоната или в ЕС като цяло.

Клаузата, както е посочено в член 5, параграф 1, член 6, параграф 3, член 9, параграф 1 и член 10, параграф 1 от Регламент (ЕО) 1466/97 и в член 3, параграф 5 и член 5, параграф 2 от Регламент (ЕО) 1467/97, улеснява координирането на бюджетните политики във времена на сериозен икономически спад.

Общата клауза за дерогация позволява на държавите членки да вземат бюджетни мерки, за да се справят адекватно с тази ситуация при спазване на процедурите за предотвратяване и коригиране, предвидени в Пакта за стабилност и растеж. По-специално, по отношение на предотвратяването, в член 5, параграф 1 и член 9, параграф 1 от Регламент (ЕО) 1466/97 се посочва, че *„в периоди на сериозен икономически спад в еврозоната или Съюза като цяло държавите членки може да получат правото да се отклонят временно от плана за корекции за постигане на средносрочната бюджетна цел, при условие че с това не се излага на риск фискалната устойчивост в средносрочен план“*. Във връзка с коригирането, в член 3, параграф 5 и член 5, параграф 2 се посочва, че в случай на сериозен икономически спад в еврозоната или Съюза като цяло Съветът може също така да реши, по препоръка на Комисията, да приеме промяна във фискалната траектория.

Предстоящата оценка на програмите за стабилност и конвергенция на държавите членки, пролетната прогноза и последващото предложение на Комисията за специфични за всяка държава препоръки от Съвета ще дадат възможност за осигуряване на това нужно координиране и за предоставяне на насоки за постигане на подходяща експанзионистична фискална позиция на национално и съвкупно равнище.

Въз основа на горепосочените съображения и с оглед на очаквания сериозен икономически спад Комисията смята, че са изпълнени условията за активиране на общата клауза за дерогация за първи път от въвеждането ѝ през 2011 г., и приканва Съвета да одобри заключението ѝ, за да имат държавите членки по-голяма яснота по въпроса.

Общата клауза за дерогация не спира прилагането на процедурите, предвидени в Пакта за стабилност и растеж. Тя позволява на Комисията и Съвета да предприемат необходимите мерки за координиране на политиката при спазване на Пакта, като се отклонят от бюджетните задължения, които обичайно се прилагат за държавите членки.